

Handboek Cremertuin

“Hij die een tuin plant, plant geluk.”

Utrecht, december 2022

Een handig overzicht; de hoofdpunten:

- **Deelname:**

Iedereen die deelneemt aan de Cremertuin staat achter de verderop genoemde doelen, waarden en afspraken.

- **Moestuin:**

Iedereen met een moestuin is verantwoordelijk voor het onderhoud van diens moestuin.

- **Speeltuin:**

Buiten de moestuin en Tiny Forest kan er gespeeld worden in de Cremertuin. Dit is op eigen risico.

- **Ontmoeting:**

Er is in de Cremertuin, binnen de in dit handboek genoemde regels, ruimte voor een kampvuur en barbecue.

- **Altijd voor alle deelnemers toegankelijk:**

Het is niet mogelijk de tuin of delen hiervan te reserveren voor privé-activiteiten.

- **Ruim je rommel op:**

Neem je afval weer mee naar huis. Laat het niet achter, ook niet in de pipowagen.

- **Gedeelde taken:**

Deelnemers leveren een actieve bijdrage aan algemene taken in de tuin, zoals de klusdagen.

- **Composthoop:**

De composthoop is alleen bedoeld voor wat goed composteerbaar is. Bij twijfel het betreffende afval niet op de composthoop gooien.

- **Toegangscode hek:**

Deze is alleen bedoeld voor betalende deelnemers, en mag niet worden gedeeld met derden.

In een handomdraai: geschiedenis

De Cremertuin vormt een initiatief uit 2013 van 'De Vergroening van Utrecht' en bewoners uit de buurt Nieuw Engeland Utrecht. Een braakliggend, rommelig en gevaarlijk terrein aan de Cremerstraat omtoveren tot een stadsmoestuin, ontmoetingsplek en natuurspeeltuin... ja, dat willen wij!

Het begon met het plaatsen van een filmpje op Youtube, een oproep aan de NS om mee te werken aan onze droom: <https://youtu.be/KJMIxn45CTg>

En met die oproep rolde het balletje snel verder. NS Vastgoed toonde zich bereid het terrein kosteloos in bruikleen te geven. We stelden een plan op voor de ontwikkeling van de tuin. Ook de gemeente zag het belang van dit initiatief en sponsorde het financieel.

Na een jaar van voorbereiden (brainstormen, stichting oprichten, plannen maken) startte de inrichting van het terrein. Onder grote belangstelling opende in augustus 2014 de Cremertuin de hekken.

De Cremertuin is een tuin die sindsdien in ontwikkeling is. In 2017 is de ontwikkeling van de Cremertuin weer een stapje verder: Het 'Tiny Forest' wordt geplant in samenwerking met IVN en de Catharijnepoort. En in 2019 vierden we met het Cremerfest ons eerste jubileum.

1. Handvest: onze uitgangspunten

Doelstelling

De Cremertuin biedt de mogelijkheid elkaar te ontmoeten in een rustige, natuurlijke omgeving. Er is ruimte om te tuinieren en om te spelen in de natuur. Het terrein vormt een groene oase in een stadse omgeving. Het kan zich verder ontwikkelen als broedplaats voor groene, duurzame of sociale buurtinitiatieven, een plek voor natuur- en milieueducatie en inspiratie.

Doelgroepen

- Mensen die willen tuinieren, in eerste instantie buurtbewoners.
- Kinderen van 6 tot circa 12 jaar die willen spelen in de natuur. Jongere kinderen onder begeleiding.
- Buurtvrienden met groene initiatieven.

Onze waarden

Van iedereen die op enige wijze bij de Cremertuin is betrokken, wordt verwacht de volgende waarden ter harte te nemen:

- De tuin maken we met elkaar. Iedereen draagt een steentje bij aan gezamenlijke activiteiten zoals het onderhouden van het terrein.
- Bezoekers van de tuin komen om te genieten, om er zonder veel gedoe 'gewoon' te kunnen zijn. Mensen ontmoeten elkaar hier en respecteren elkaars rust en eigenheid.
- In de Cremertuin wordt getuinierd met respect voor de bodem en natuur d.w.z. dat de deelnemers bij het tuinieren geen chemische bestrijdingsmiddelen gebruiken.
- Tijdens het spelen helpen kinderen elkaar en houden rekening met elkaar. Zij gaan voorzichtig om met gemeenschappelijke spullen. Ouders blijven altijd verantwoordelijk voor het gedrag en de veiligheid van hun kind(eren).

Het bestuur

De Stichting Cremertuin heeft tot doel het organiseren van inrichting, onderhoud en beheer van dit terrein. Het bestuur bestaat uit vrijwilligers. De spelregels voor het bestuur van de

Stichting Cremertuin zijn vastgelegd in de statuten. De Stichting Cremertuin staat ingeschreven bij de Kamer van Koophandel in Utrecht onder nummer 60106115.

De volgende personen hebben zitting in het bestuur:

- Voorzitter: Lútsen Stellingwerff
- Secretaris: Mieke Bijveld
- Penningmeester: Gea van der Genugten

Het bestuur organiseert regelmatig bestuursvergaderingen, minimaal vier maal per jaar.

Communicatie

Natuurlijk horen bewoners uit de wijk, deelnemers en vrijwilligers, en Cremertuinvrienden graag wat ons bezighoudt. Om hen daarover te informeren wordt van de volgende communicatiemiddelen gebruik gemaakt:

- een website voor feiten, contactgegevens, foto's etc: www.cremertuin.nl
- een nieuwsbrief voor allen die wel op de hoogte willen blijven, maar niet actief op internet zijn. Inschrijven kan via <https://www.cremertuin.nl/contact/>
- een mailadres info@cremertuin.nl, waar iedereen zijn opmerkingen en vragen kan stellen.
- een Facebook-groep voor uitwisseling van ervaringen. Deze Facebookgroep is niet bedoeld voor communicatie van of met het bestuur.

www.facebook.com/groups/cremertuin/

Tijdelijkheid

De Stichting heeft de grond van NS Vastgoed tijdelijk en gratis in gebruik gekregen. Het bestuur kan van tevoren niet inschatten of het gebruik van korte of lange duur zal zijn. NS Vastgoed kan in principe na aankondiging de grond binnen drie maanden weer opeisen. Deelnemers dienen er dus rekening mee te houden dat hen gevraagd kan worden de tuin tijdens het seizoen te ontruimen. De Stichting Cremertuin zal in dat geval de bijdrage voor deelname van dat jaar niet terug betalen en geen schade vergoeden.

2. Handelswijze: afspraken en huisregels

Deelnemen aan de Cremertuin kan op verschillende manieren. Je kunt basisdeelnemer worden: jij en je eventuele gezinsleden hebben dan toegang tot de tuin om te spelen, te relaxen, mee te doen aan activiteiten en om deze te organiseren. Daartoe ontvang je de cijfercode van het hek.

Aanvullend op deze basisdeelname kan je - indien beschikbaar - een stukje grond bewerken in de moestuin. Naast de code van het hek word je eveneens geïnformeerd over de code van de materiaalkeet (ook bekend als de pipowagen) zodat je het daar aanwezige gereedschap kunt pakken.

Zie ook de paragraaf 'Financiële bijdrage' en de paragraaf 'Tijdelijkheid'

Deelnemers worden van harte uitgenodigd hun dromen waar te maken in de Cremertuin! Heb je een leuk idee; leg het voor aan het bestuur. Wellicht is er ook budget beschikbaar!

Spelregels deelname

- Deelnemers onderschrijven de in dit handboek genoemde doelen, waarden en afspraken en beloven zich hieraan te houden.
- Zij kunnen in ruil daarvoor vrij gebruik maken van het terrein tussen zonsopkomst en zonsondergang. In overleg met het bestuur kan de tuin incidenteel ook 's avonds bezocht en gebruikt worden.
- Zij dragen zorg voor het gezamenlijke terrein.
- Deelnemers gaan discreet om met de code van het hek en de materiaalkeet. Deze worden niet gedeeld met derden.

Spelregels moestuin

- Deelnemers krijgen (in verband met de gebruiksovereenkomst met de NS) geen officiële overeenkomst voor het gebruik van moestuingrond (zie ook: 'Tijdelijkheid').
- Ze gaan zorgvuldig om het aanwezige gereedschap. Na gebruik dient dit te worden schoongemaakt en vervolgens te worden opgeborgen. Het gereedschap is niet als speelgoed voor kinderen bedoeld.

- Deelnemers worden geacht hun moestuingrond zoveel mogelijk onkruidvrij te houden. Het bestuur houdt zich het recht voor om tuinen van deelnemers onkruidvrij te maken om wildgroei te voorkomen en kan na een waarschuwing de tuin doorgeven aan iemand anders.
- Er wordt gewerkt zonder chemische bestrijdingsmiddelen.
- Deelnemers gaan op de juiste wijze om met de composthoop.

Natuurspeeltuin en veiligheid

- Kinderen (6 tot 12 jaar) van deelnemers kunnen vrij spelen op het terrein, maar niet in de moestuin. Jongere kinderen mogen alleen onder begeleiding van een volwassene op het terrein.
- Het spelen op een natuurspeeltuin is nooit zonder risico. Kinderen kunnen zelf hutten bouwen, in bomen klimmen (zie ook hoofdstuk 3, risico-inventarisatie) etc.
- Ouders van kinderen zijn verantwoordelijk voor de veiligheid en eventueel veroorzaakte schade. Ouders zien erop toe dat kinderen niet met tuingereedschap spelen.
- Het Tiny Forest is niet bedoeld om in te spelen en dus zeker niet om er hutten in te bouwen.
- Gereedschappen (bijv. hamers en spijkers) voor het bouwen van hutten zullen kinderen zelf mee moeten brengen.
- De Cremertuin heeft geen ongevallen- of aansprakelijkheidsverzekering en aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid voor schade van deelnemers aan zaken of kleding, of voor lichamelijk letsel van deelnemers en hun aanhang.
- Ouders blijven in beginsel aansprakelijk voor schade toegebracht door hun kinderen. Ouders worden geacht zich te verzekeren tegen wettelijke aansprakelijkheid en ongevallen voor hun kinderen.

Ontmoeting

- Het terrein beschikt over een plek voor het maken van een vuur of organiseren van een barbecue. Verder is open vuur niet toegestaan.
- De barbecuetafel kan door alle deelnemers gebruikt worden. In de pipowagen liggen twee grillplaten en een bak om de kolen mee op te warmen. Als je de barbecue hebt gebruikt, zorg er dan voor dat je de barbecue schoon achter laat.

- Daarnaast zijn tafels, zitplekken en een ligweide om (gezamenlijk) te eten, krantje te lezen, op spelende kinderen te letten, en in de zon te liggen. Geniet... en ruim eventuele rommel op.
- De Cremertuin is altijd voor alle deelnemers toegankelijk. Het is niet mogelijk de tuin of delen hiervan te reserveren voor privé-activiteiten. Als meerdere deelnemers voorzieningen gelijktijdig willen gebruiken, dan zorgen ze ervoor dat ze samen tot een eerlijke verdeling komen.
- Je mag derden meenemen naar de Cremertuin. Als deelnemer ben jij voor hen verantwoordelijk.

Gedeelde taken

- Deelnemers wordt geacht om geregeld actief deel te nemen aan klusmiddagen. Tijdens deze middagen pakken we gezamenlijk klussen op m.b.t. het algemene deel van de tuin.
- De gezamenlijke klusdagen zijn o.a. bedoeld voor diverse aanleg- en onderhoudswerkzaamheden in de tuin zoals onkruid wieden, snoeien, de composthoop omspitten, en opruimen en de berging schoonmaken.
- In het zomerseizoen zal iedereen volgens een nader op te stellen schema een enkele keer worden gevraagd mee te helpen het gras van de paden en ligweide te maaien.

Composthoop

- De Cremertuin heeft geen vuilnisophaal contract, dus laat daarom geen afval (ook niet in zakken of prullenbakken) achter in of rond de keet of elders op het terrein. Neem het afval dat niet op de composthoop kan mee naar huis.
- De composthoop is alleen bedoeld voor wat goed kan composteren, oftewel bladgroen, plantenresten, vruchten en knollen.
- Wat niet goed composteert en dus niet thuishoort op de composthoop zijn takken (vooral met doornen), houtresten en bewerkte voedselresten (zoals brood en gekookte groenten)
- De composthoop bestaat uit 3 soorten bakken. Een bak met verse tuinresten, een bak met compost één of meerdere rijpingsbakken. In de bak met verse tuinresten kun je composteerbaar afval kwijt. De bak met compost kan gebruikt worden om je

tuin vruchtbaarder te maken. De rijpingsbakken worden met de klusdagen omgedraaid en verplaatst.

Financiële bijdrage

- Iedere deelnemer (lees: 1 huishouden) betaalt jaarlijks €30,-. Je ontvangt hiervoor de code van het hek.
- Deelnemers die willen tuinieren, betalen aanvullend een extra bijdrage. Je krijgt dan tevens de sleutel van de berging. Waar, en op hoeveel grond een deelnemer kan tuinieren, hangt af van de beschikbaarheid van grond en wordt in overleg met de tuinmeester(s) afgesproken.
 - De aanvullende bijdrage is voor pakket A) een lapje grond van 1,75 bij 1,00 meter: €15,-
 - De aanvullende bijdrage is voor pakket B) een lapje grond van 1,75 bij 2,00 meter: €30,-
 - De aanvullende bijdrage is voor pakket C) een lapje grond van 1,75 bij 4,00 meter: €60,-

Communicatie

- Het bestuur communiceert in principe per e-mail. Vergeet daarom niet een eventuele wijziging van je e-mailadres door te geven.

3. Arboplan: pas op handen en voeten

Arbowet

De Arbowet stelt dat vrijwilligersgroepen werkzaamheden en activiteiten op een zo veilig mogelijke manier moeten uitvoeren. Met het opstellen van een arboplan voldoen zij aan de eisen zoals gesteld in deze wet. Het arboplan helpt vrijwilligersgroepen om de kwaliteit van hun werk en hun activiteiten te optimaliseren en op een zo'n veilig mogelijke manier te verrichten.

Het plan is bedoeld om de risico's in beeld te brengen en beheersbaar te maken. De risico's voortkomend uit de RI&E-analyse moeten door de vrijwilligersgroep zoveel mogelijk worden beperkt om ongevallen te voorkomen.

Aanvullende voorbereiding

In de praktijk zullen er misschien ook andere risicovolle activiteiten dan in het arboplan vermeld staan worden verricht. Tijdens de uitvoering van dergelijke activiteiten worden de bepalingen van de Arbowet mogelijk geschonden. Om onverzekerdheid te voorkomen, kunnen vrijwilligersgroepen voor dergelijke gevallen een apart activiteitenformulier opstellen. In feite dient dit zogenaamde activiteitenformulier dan als beknopt Arboplan dat belangrijke informatie bevat over de activiteiten tijdens een bepaald evenement, een risicoanalyse en een overzicht van contactpersonen bij calamiteiten. Daarmee wordt aangetoond dat bewust is nagedacht over hoe de activiteiten veilig kunnen worden uitgevoerd.

Risico-inventarisatie

Ter bevordering van de veiligheid worden de risico's tijdens de werkzaamheden doorgaans volgens de methode Fine en Kinny in kaart gebracht en gewogen. Dit gebeurt aan de hand van de formule $B(\text{lootstelling}) \times W(\text{aarschijnlijkheid}) \times E(\text{ffect}) = R(\text{isico})$. Zo levert de volgende indeling op:

1	$R > 320$	Zeer hoog risico, stopzetten activiteit, direct maatregelen nemen
2	$160 < R < 320$	Hoog risico, onmiddellijk maatregelen nemen
3	$70 < R < 160$	Wezenlijk risico, aandacht vereist
4	$20 < R < 70$	Mogelijk risico, aandacht

Vanwege de leesbaarheid en vooral de toepasbaarheid heeft een korte en bondige beschrijving van de werkzaamheden, en de risico's op verwondingen en ongevallen de voorkeur bijvoorbeeld volgens instructies uit "Arbo in het Nederlandse landschap".

Veiligheid

Met betrekking tot volwassenen

Veiligheid heeft voor een groot deel te maken met logisch nadenken, signaleren van risico's en handelen om deze te verkleinen. Tijdens reguliere werkzaamheden in de Cremertuin worden geen grote risico's voorzien - wel lichte en mogelijke risico's (zie tabel). Mochten er toch grotere risico's worden gesignaleerd dan kunnen deelnemers elkaar hierop aanspreken of dit melden bij een van de tuinmeesters.

Risico inventarisatie volwassenen		Risico-evaluatie	
1	Verwondingen door vallen van een ladder	$1 \times 6 \times 7 = 42$	mogelijk risico
2	Verwondingen door een rommelige werkplek	$2 \times 3 \times 3 = 18$	licht risico
3	Verwondingen van zaag of knipschaar	$2 \times 3 \times 3 = 18$	licht risico
4	Verwonding aan schep of hark	$2 \times 3 \times 3 = 18$	licht risico
5	Verwondingen door vallend hout van grote bomen	$3 \times 0,5 \times 15 = 23$	mogelijk risico
6	Tekenbeet, ziekte van Lyme	$1 \times 3 \times 7 = 21$	mogelijk risico
7	Overbelasting door kou, warmte, vermoeidheid, verkeerd tillen, over je grenzen gaan	$2 \times 6 \times 3 = 18$	mogelijk risico
8	Brandwonden	$2 \times 3 \times 3 = 18$	licht risico

Met betrekking tot kinderen

Kinderen groeien vandaag de dag vaak op in een overbeschermd omgeving: speeltoestellen zijn gekeurd en voldoen aan strenge veiligheidseisen. En in speeltuinen hebben ordening en overzichtelijkheid de overhand. De Cremertuin wijkt hierin af: het is dan ook geen officiële speeltuin, het gaat om een stukje natuur.

De risico's dienen echter van tevoren wel goed te worden ingeschat, zodat ouders er kennis van kunnen nemen en vervolgens hun kinderen kunnen informeren.

Vanzelfsprekend is geen enkel kind hetzelfde: afhankelijk van de leeftijd, ervaring, kennis, geestelijke en lichamelijke kwaliteiten van het kind kunnen risico's verwaarloosbaar klein of juist groot zijn. Daarom ligt de verantwoordelijkheid te allen tijde bij de ouders. Zij beslissen of spelen in de Cremertuin aansluit op de behoeften en mogelijkheden van hun kind(eren).

Risico inventarisatie kinderen		Risico-evaluatie	
1	Lichte verwondingen aan handen en armen door gebruik gereedschappen en spijkers	$3 \times 10 \times 3 = 90$	wezenlijk risico
2	Ernstige verwondingen aan handen en armen door gebruik gereedschappen en spijkers	$2 \times 3 \times 7 = 42$	mogelijk risico
3	Letsel door vallen uit een boom	$2 \times 3 \times 7 = 42$	mogelijk risico
4	Letsel door vallen, struikelen, botsen (ook op de trampoline)	$3 \times 10 \times 3 = 90$	wezenlijk risico
5	Tekenbeet, ziekte van Lyme	$1 \times 3 \times 7 = 21$	mogelijk risico
6	Brandwonden	$2 \times 6 \times 3 = 36$	mogelijk risico
7	Voet en beenwonden door scherpe materialen of vallende objecten	$3 \times 6 \times 3 = 54$	mogelijk risico